

**424. Rendszeres nélkül folyt le az egyetemi ifjúság nagygyűlése.
Dr. Erdélyi László rektor nyugalomra inti az ifjúságot
felhívásában**

Dr. Erdélyi László rektor szerdán délelőtt a következő felhívást bocsátotta ki:
Egyetemi Polgárok! A pécsi és budapesti diákok tüntetéseinek hírei arra készítet-
nek, hogy szöveget intézzek a szegedi egyetemünk ifjaihoz.

A magyar diáktüntetések sokszor azt okozzák, hogy néhány nap múlva a román
diákok százszoros tüntetést indítanak a magyarok ellen. A magyar diákok tehát
jól gondolják meg, minő példát adnak a románoknak, a magyarok mérhetetlen
kárára.

Amikor Hóman miniszter úr tele volt igazi keresztény főiskolai reformok tervé-
vel, meghallgatta a magyar intelligencia és iskolaügy összes tekintélyeinek bölcs
tapasztalatait és véleményét, és nem zárkózott el az egyetemi-főiskolai diákság
óhajai elől sem, akkor nagyon meg kell válogatni a hangot és módot, amellyel a
diákság még több kedvezményt óhajt elnyerni a magyar királyi kormánytól és a
törvényhozástól. A bölcsen megfontolt kérelmek és panaszok megértő pártolóra
találnak nemeslelkű kultuszminiszterünknel. Azért nagyon kérem a mai diákgyű-
lés vezéreit és tagjait, hogy méltó legyen gyűlésük a szent ügryhöz, amelyet elő
akarnak segíteni.

Az egyetem legnagyobb és egyik legszebb termékét kérték el tőlem nagygyűlésük
megtartására. Én beleegyeztem ebbe, azon biztos reményben, hogy az ifjúság a
szép nagy auditoriumhoz méltóan engedi lefolyni saját gyűlését, és nem fog arra
kényszeríteni engem és utódaimat, hogy a jövőben gyűlésüket az egyetem falai
közül kizárják. Szeged már nagy nemzeti mozgalmakban is tudott új nagy utakat
mutatni. Adja Isten, hogy a szegedi egyetemi ifjúság a diákgyűlések bölcs lefo-
lyásában is utat mutasson.

A nagygyűlés

A Turul Szövetség szegedi szervezetének kiadásában az elmúlt napokban plaká-
tok jelentek meg Szeged utcáin, amelyek szerda este 8 órára diák nagygyűlést hir-
dettek a Szukováthy téri egyetemi épület Auditorium Maximumába. A budapesti
és pécsi eseményekre tekintettel délután 6 órától kezdve késő éjszakáig perma-
nenciában volt a rendőrség is. A városháza kapualjában egy kerékpáros rendőr-
szakasz állt indulásra készen, készenlétben volt a rendőrségi riadóautó, és hivatali
helyiségében tartózkodott dr. Buócz Béla rendőrfőkapitány-helyettes, és várta a
fejleményeket. Az esti órákban a Kárász utcán a sétálók között rendőröket is le-
hetett látni. Az egyetem bejáratánál két oldalt nagy kékszínű plakátok állították
meg az érkezőket, amelyeknek szövegét alant közöljük. A nagy terem padsorait
sűrűn megtöltötte a diákság, de voltak mások is. Néhol egyetemi hallgatónőket
is lehetett látni.

A termet zsongás töltötte meg. A nagygyűlésre az előzetes jelentésnek megfelelően lejött a fővárosból dr. Végváry József országgyűlési képviselő, a Turul fővezére, dr. Dérczy Ferenc és dr. Bánkuthy László országos vezérek, de eljött a nagygyűlésre gróf Festetich Domokos országgyűlési képviselő is, a Turul Szövetség dominusa, valamint jelen voltak a szegedi egyetemi tanárok közül dr. Kiss Albert és dr. Veress Elemér, a Turul magisterei és Csizmazia Kálmán felsőiparis-kolai igazgató, a Zrínyi B. E. magistere. A budapesti vendégeket és a vezetőséget felállással üdvözölte az egyetemi ifjúság és lelkesen megéljenezte.

A gyűlést a magyar Hiszekegy elmondása után dr. Gyurky Gyula, a Turul Szövetség szegedi kerületi vezére nyitotta meg. Üdvözölte egyenként az előadóasztalnál helyet foglaló vendégeket, és bejelentette, hogy a nagygyűlés célja az, hogy a Turul Szövetség megismertesse álláspontját az egyetemi ifjúsággal a legégetőbb problémákkal kapcsolatosan. Napirend előtt ezután felkérte dr. Kiss Albert egyetemi tanárt felszólalására. Dr. Kiss Albert tolmácsolta a betegsége miatt távol lévő Erdélyi László rektor, valamint a többi tanár üdvözlését, és közölte, hogy a rektor a mai napon külön plakátokon is közölte kívánságait az ifjúsággal.

Dr. Dérczy Ferenc orsz. vezér szólalt fel ezután. Kijelentette, hogy a közel-múltban lezajlott felsőoktatásügyi kongresszusról kizárták az ifjúságot, és ezért a Turul Szövetség elhatározta, hogy felvilágosító propaganda gyűléseket tart az ország nagyobb városaiban. Nem akarnak tüntetni, botrányokat okozni, mert az egyetemi ifjúság súlyos problémáit csak komoly úton lehet megoldani. Majd az egyetemi ifjúság problémáival és sérelmeivel foglalkozott. Beszért a munkanélküliség kérdéséről, a magas egyetemi tandíjakról, és hangoztatta, hogy csak a tudás alapján lehet szelekciót csinálni. Részletesen foglalkozott az ifjúság kívánságaival a kormánnyal szemben, miközben állandóan röpködtek az éles közbeszólások, amelyek egyébként beszédét elejétől végig kísérték.

Nagy taps közben állt fel szólásra Végváry József orsz. gyűl. képviselő, országos fővezér. Hangoztatta, hogy nem csetepatékat akarnak rendezni, hanem azt kell megcsinálni, hogy intézményesen nyúljunk hozzá a dolgokhoz, és így igyekezzünk biztosítani a mi generációnk és a magyarság jövőjét. Foglalkozott a zsidókérdéssel is, majd kijelentette, hogy a Turul Szövetség semmiféle politikai párthoz nem tartozik, de kívánatos, hogy tagjai foglalkozzanak politikával, és minden jobboldali keresztény irányzatú pártnál megtalálják helyüket. Magyarországon 86 jobboldali szervezet van, amely azonban egymást üti. Legutóbb a Turul Szövetség kezdeményezésére fontos lépés történt a jobboldali pártok közeledésére. Foglalkozott a nemzeti önállósítási alappal, amely májusban a parlament elé kerül, és lehetővé fogja tenni, hogy az ifjúság az iparos és kereskedői pályákon önálló egzisztenciát teremtené magának. Végül kérte az ifjúságot, hogy foglalkozzék az értelmiség problémájával, tegyen neki jelentést észleleteiről, mert ő a jobboldali értelmiségi ifjúság bajait szeretné a parlament elé tární.

Gróf Festetich Domonkos országgyűlési képviselő beszélt ezután. Rámutatott arra, hogy a problémákat komoly öntudattal kell megoldani. Egy második kereszties hadjáratot kell megvívunk, nem nyilas vagy kaszásokkal, hanem magyar keresztény becsülettel. Dr. Bánkúthy László orsz. vezér, a MOVE főtitkára beszélt utoljára. Kijelentette, hogy ha az elmúlt 18 éven keresztül annyit dolgoztunk volna, mint amennyit lelkesedtünk, más helyzete lenne a magyar fiataalságnak. Végül a magyar fajvédelem szükségességét hangsúlyozta.

A nagygyűlést negyed 11 órakor dr. Gyurky Gyula ker. vezér zárószavai fejezték be, aki még fennhangon szólt a távozó tömeghez:

– Bajtársak! Tartózkodjatok minden tüntetéstől!

A rendőrségtől szerzett értesülésünk szerint az éjszaka folyamán sehol sem fordult elő rendzavarás.

Szegedi Napló XIII. (1937) február 25. 2. oldal

425. Esti diákgyűlés az egyetemen

Általános rendőri permanencia, rendzavarás nem történt – A rektor felhívása a diákokhoz – Nyilas csoport az egyetem előadótermében – Végváry József: „Új kifejezést kell keresni a keresztény szó helyett...”

A Turul Szövetség szerdán este Szegeden tartott nagygyűlést a bölcsészeti kar nagy előadótermében. A gyűlésen megjelent a Turul vezérkara, az esti gyorsvo-nattal érkezett Szegedre Végváry József képviselő, országos fővezér Dr. Dérczy Ferenc és Bánkúthy László társaságában. Velük együtt érkezett gróf Festetics Domokos népképviselő. A bölcsészkar épület felé vezető utat ismeretlenek teleszór-ták papír nyilaskeresztekkel. A rektor által kibocsájtott kékszínű plakátok fogad-ták a gyűlésre érkezőket. Nyolc órára megtelt a hatalmas terem. A megjelentek között volt dr. Kiss Albert és dr. Veress Elemér professzor. A terem jobb felső sarkában egy csoport nyilaskeresztes fiatalember helyezkedett el, és időnként „Bártország” kiáltásokkal adott életjelet magáról. Az épület körül detektívek és rendőrök cirkáltak. A rendőrség szerdán este permanenciát tartott, beavatkozásra azonban nem került sor, a gyűlés után a diákok széteszlottak az utcákon.

A körülbelül 4-500 főnyi hallgatóságok dr. Gyurki Gyula üdvözölte először, aztán dr. Kiss Albert professzor állott fel és a gyengélkedő rektor üdvözlését tolmácsolta. Az első szónok Dérczy Ferenc volt, aki azzal kezdte, hogy az ifjúság kérelmét memorandumban juttatták el a Felsőoktatási Tanácshoz, miután személyesen nem akartak a tanácskozáson részt venni. „A Turul nem akar tüntetéseket és botrányokat provokálni, mert – mint mondotta – az ifjúság problémái sokkal súlyosabbak, minthogy ilyen eszközökkel megoldhatók lennének.” Foglalkozott ezután – sűrű közbeszólásokkal kísérvé – a munkanélküliség kérdésével: „Az ipari munkásság 16 százalékának munkaidejét rendezték – mondotta – most rendezni kell a magánalkalmazottak ügyét is. Ha elfogadnák itt is a 8 órás munkaidőt 100 ezer új munkaerőt lehetne bekapcsolni a gazdasági életbe.” Beszélt ezután a